БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 162 (8382)
ИЮЛИИН 11
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нүүдэл культбазануудые эмхидхэхэ

Мяха, һү ба тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэһэн зорилго хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаад байна. Энэ харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула колхознигууд, совхоз болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэеэ элсүүлжэ арга боломжонуудаа дахин хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абана.

Иимэ шухала зорилго бэелүүлжэ байһан малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтыень гүйсэд хангаха гээшэ ехэ удхашанартай болоно. Мүнөө малшад зуһаландаа орожо, зунай ааяма халуунда эсэхэ сусахаяа мэдэнгүйгөөр, унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүйгөөр хүдэлжэ байна. Эгээл энэ үедэ малшадай али бүхы эрилтыень дүүрэнээр хангаха хэрэгтэ холын фермэ, гүүртэнүүдээр эмхидхэгдэһэн культбазанууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Һайнаар эмхидхэһэн культбаза малшадай дунда политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха ёһотой гуламтань боложо, партийна организацинуудта горьтойхон туһаламжа үзүүлдэг. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» болон «Искра» колхозуудай правленинүүд ба партийна эхин организацинууд малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтыень хангаха хэрэгтэ горьтойхон анхарал табина. Эдэ колхозууд Түгнэ, Мунхан гэжэ газарнуудта культбазануудые байгуулаад, ажалыень һайнаар эмхидхэнхэй. Тэндэнь малшадай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг, һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөн ходо-доо хэгдэдэг байха юм. Малшад ажалайнгаа дүн гаргажа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэдэг заншалтай. Тэдэнэр культбазадаа сугларжа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргатай болонхой. Хонхолойн культурын байшан. Харашэбэрэй хүдөөгэй клуб эдэ культбазануудай хүдэлмэридэ туһаламжа үзүүлдэг.

Мүн Хэжэнгын, Закаменай ба бусад аймагуудай зарим колхозуудай культбазанууд һайнаар хүдэлдэг байна. Тэндэхи культбазануудай хүдэлмэри малшадай ажалтай нягта холбоотойгоор ябуулагдадаг юм.

Гэбэшье, мүнөө үедэ олохон аймагуудай малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй, политическэ хүдэлмэри илангаяа зун болоһоор һулараад байна. Зэдын, Хориин, Бичурын, Яруунын ба бусад аймагуудай колхозуудта малшадай зуһаландаа ороһонһоо хойшо культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагдахаяа болишоо.

Хориин аймагай «Путь Сталина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ширапов, парторганизациин секретариинь нүхэр Гасаранов) үбэлэй үедэ малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха тушаа яһала һанаагаа табидаг, Хотогор гэжэ нютагта культбаза эмхидхээд, хүдэлмэриень муу бэшээр ябуулдаг байһан юм. Теэд зунай үедэ энэ колхоздо малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэг үни мартагданхай, хэншье энээн тушаа анхарал табинагүй. Тэндэхи хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Цыренов) иимэ шухала хүдэлмэридэ ёһотоор хабаадалсанагүй. Тэрэшэлэн Зэдын аймагта малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтые һайнаар дүүргэхэ талаар нэгэтэ бэшэ хэлсэһэн, олон шиидхэбэри абтаһан байха юм. Энээн тушаа манайшье газетэдэ, мүн «Зэдын колхозник» гэжэ аймагайшье газетэдэ бэшэгдэһэн байгаа. Теэд тус аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шэхэ дүлии, нюдэ балай шэнги болоод байдагынь гайхалтай. Энэ аймагай партийна организаци, нютагай Соведүүд тус асуудалнуудта анхарал хүсэд табинагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэхи Ленинэй, Кировэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай малай фермэнүүд дээгүүр мүнөө зунай үедэ культбаза болон улаан булангууд оройдоо хүдэлнэгүй, гадна малшадай гэр байра олон газарта муу, ханха, зайдан байһаар.

Зунай үедэ малшадай олон газарта таһараад, зуһажа байхада тэдэнэй культурно-ажаһуудалай эрилтыень хангахын тула нүүдэл культбазануудые эмхидхэхэ шухала болоод байна. Тиимэ культбаза, жэшээнь, аймагай центртэ эмхидхэгдээд, тусхай графигай ёһоор колхозуудай малай фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябуулагдаха ёһотой. Нүүдэл культбаза мүн сомоной Соведүүд, колхозуудай правленинүүд, партийна болон комсомольско эхин организацинууд, соёл культурын эмхи зургаанууд хамтынгаа хүсөөр амжалтатайгаар эмхидхэхэ аргатай ха юм. Нүүдэл культбазада лектор, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ, кино ба библиотекэ, худалдаа наймаанай ларёк гэхэ мэтэ оролсохо ёһотой.

Колхознигуудта, малшадта тон анхаралтайгаар хандажа, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхын тулада культбазануудые эмхидхээд, тэдэнэй али бүхы эрилтыень гүйсэд дүүргэхэ гээшэ аймагуудай партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Москвагай судна бүтээлгын, мүн судна заһабарилгын заводто «ОМ-323» гэжэ пассажирска теплоход баригдажа дүүрэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ОМ-323» гэжэ пассажирска теплоход Москва мүрэн дээгүүр ябуулагдажа, туршан шалгагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци Чехословакиин республика ерээ

ЧЬЕРНА-НА-ТИССЕ, июлиин 9. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Чехословакиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй болон Чехословакиин Республикын правительствын уряалаар Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци июлиин 9-дэ Чехословаки ерээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо Н. С. Патоличев, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь О. И. Иващенко, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Гришин, Чехословакида байдаг СССР-эй элшэн сайд И. Т. Гришин гэгшэд делегацида ороно.

Армиин генерал И. А. Серов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшанар А. И. Горчаков болон Ф. Ф. Молочков Советскэ Союзай партийно-правительственна делегацитай ябалсана.

КПЧ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. Новотный, КПЧ-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, правительствын түрүүлэгшын орлогшо В. Копецкий, КПЧ-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн Р. Барак гэгшэд Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациие угтахаяа Чьерна-на-Тиссе гэжэ Чехословакиин хилэ шадарай станцида тусхай поездоор ерээ. КПЧ-гэй ЦК-гэй секретарь И. Гендрих, КПЧ-гэй ЦК-гэй гэшүүн, Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Давид, Словакин КП-гэй ЦК-гэй секретарь П. Давид, Словакиин национальна соведэй найдалгатануудай корпусой түрүүлэгшэ Р. Стрехай, Словакиин КП-гэй Кошицка областной комитедэй секретарь Ф. Дворский Советскэ Союзһаа ерэһэн айлшадые угталсаа.

Богонихон митинг болоо. КПЧ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. Новотный, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев митинг дээрэ үгэнүүдые хэлээ.

Советскэ делегаци, мүн тэдэниие угтажа байгшад тусхай поездоор Кошице руу ошобо.

ЖИЛИНА, июлиин 9. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци Прага ошохо замдаа июлиин 9-дэ Чехословакиин Жилина городто тогтоо. Городой ажалшад советскэ айлшадые айхабтар ехэ баяртайгаар угтаһан байна.

Словакин коммунистическэ партиин Жилинаска областной комитедэй нэгэдэхи секретарь И. Балаж болон советскэ партийно-правительственна делегациин гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь О. И. Иващенко гэгшэд эндэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Мүн КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев эндэ үгэ хэлээ.

Бурят-Монголой коммунистнууд, бүхы ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые халуунаар дэмжэнэ

ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд нэгэн дуугаар һайшааба

«Партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой бүлэг тухай» КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолтой Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой оломянган хүдэлмэришэд танилсаба. Заводой цех бүхэндэ болоһон хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд партиингаа ЦК-гэй Пленумэй энэ тогтоолые нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэнэ.

Хүдэлмэришэдэй түрүүшын суглаан паровозой мөөринүүдые бүтээдэг цехтэ болобо. Партиин Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр **Ножкин** тус суглаан дээрэ элидхэл хэжэ, партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой бүлэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой хүдэлмэришэдые танилсуулба. Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн боложо, заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн—пенсионер, нүхэр **Зусь** гэгшэдэ үгэ үгтэбэ.

—Би 1918 ондо большевик партиин гэшүүн болоо һэм,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Тэрэ сагһаа хойшо Коммунистическэ партиингаа зэргэдэ ябалсажа, коммунизм байгуулхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые оруулалсанаб. Тиигэхэ зуураа, манай партида, мүн Совет гүрэндэ элдэб бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоһые һайн мэдэнэб.

Һүүлэй үедэ партиимнай хүтэлбэриие гартаа оруулхые һэдэһэн Маленков, Каганович, Молотовой бүлэг элирүүлэгдэбэ. Эдэнэр партиимнай ЦК-гэй политикые хазагайруулха гэжэ хэдышье оролдоо һаа, өөһэдынгөө харанхы хэрэгые бэелүүлжэ шадабагүй, шадахашьегүй байгаа. Юуб гэхэдэ, иимэ бүлэгүүдэй хэзээдэшье панхаруутан унадаг байһые партиингаа алдарта түүхэһээ мэдэнэбди. Ленин багшын зааһан замаар амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байһан партиингаа ЦК-гэй Пленумэй энэ тогтоолые үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэб.

Удаань токарь нүхэр **Бадмаев** партиин ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолой ямар ехэ удхашанартай байһан тухай хэлэбэ. Арад зонтойгоо ямаршье холбоо барисаагүй, тэдэнэй ажабайдалаар һонирходоггүй, ажахые һайнаар мэдэхэгүй хүнүүд лэ манай партиин хараа шугамые буруушааха байна. Эгээл тиимэ хүнүүдэй тоодо нүхэд Маленков, Каганович, Молотов оролсоно. Нүхэр Хрущевой үүсхэлээр байгуулагдаһан экономическа районуудтахи Совнархозууд промышленность болон барилгын хэрэгүүдые зүбөөр, тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ байна. Партида харша бүлэг энэ шухала хэмжээе буруушаахадаа өөһэдынгөө экономическа болон политическэ талаар һохорлиг байһанаа бүхы советскэ хүнүүдэй урда харуулба.

Тэрэшэлэн хүдэлмэришэн нүхэр **Подольский** КПСС-эй ЦК-гэй энэ Пленумэй шиидхэбэриие һайшааха зуураа, саашадаа парти, правительствынгаа табиһан бүхы зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэхые суглаанда хабаадагшадые уряалба.

Паровозой мөөринүүдые бүтээдэг цехын хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тус тогтоолые нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэһэн тогтоол баталап абаа. Тэрэ тогтоол соонь Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха тухай хэлэгдэнэ. Тэрэнэй тулада арба һарынгаа түсэбһөө гадуур паровозой 5 пар мөөри бүтээхэ, 15 пар мөөри заһабарилан, түмэрзамшадта үгэхэ, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлдэ хүдэлмэришэдые һургаха, жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэхэ гэһэн уялганууд абтаба.

Заводой бусад цехүүдтэ иимэ суглаанууд боложо байна.

Коммунизмын хэрэг илан мандаха

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводто хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болоо. КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоол тухай элидхэл БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр **Д. Ц. Цыремпилон** хээ.

Теплобюрогой цехын начальник нүхэр **Попов** түрүүлэн үгэ абажа, иигэжэ хэлэбэ.

—Партида харша бүлэг хадаа манай партиие болон арадые зүб замһаань хадууруулха гэжэ оролдоһон байна. Тэдэнэр хуушаржа, хэрэгээ үни дүүрэһэн хүтэлбэриин аргануудые дахин һэргээхэ гэжэ оролдоһон байна. Ажабайдалһаа таһарһан Маленковой, Кагановичын болон Молотовой бүлэг манай амжалтануудые хүсэдөөр ойлгохо, хараха аргагүй байшоо. Партида харша бүлэгые усадхажа, партиин зэргэнүүдые бэхижүүлһэнэйнь түлөө ленинскэ Центральна Комитедтэ баясхалан хүргэнэб.

— Партида харша бүлэг тушаа манай партиин Центральна Комитедэй абаһан шанга хэмжээе би бүрин түгэс һайшаан дэмжэнэб. Манай заводой коллектив абаһан уялгануудаа хүндэтэйгөөр дүүргэхын тулада бүри оролдосотойгоор хүдэлжэ, гүрэн түрынгөө хүсэ шадалые бүри ехэ болгохо гэжэ үнинэй шэл хайлуулагша **Садовников** хэлэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэн Халзаев хадаа партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой бүлэг тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан шиидхэбэриие бүримүһэн һайшаагаад, Октябриин 40 жэлэй һайндэрэй болотор 50 вагон шэл түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгэхые бүхы шэл хайлуулагшадые уряалба. Тус суглаан дээрэ заводой директор **Болотов,** хүдэлмэришэн **Терешев,** слесарь **Егоркин** ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, партиин Центральна Комитедэй июньскэ Пленумэй тогтоолой партиин нэгэдэлые бэхижүүлхэдэ манай орон дотор коммунизмын байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахада угаа ехэ удхашанартай байһаниие шухашалан тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолые бүримүһэн һайшааһан шиидхэбэри шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй коллектив баталан абаа.

Парти арад хоёрой бата нэгэдэл улам бэхижэхэл

Ториин аймагай центрын эмхи зургаануудта, предприятинуудта ажалшадай суглаанууд июлиин 8-да болоо.

Аймпотребсоюзай коллективэй суглаан дээрэ партиин айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр **Григорьев** элидхэл хэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолтой сугларагшадые танилсуулаа. Суглаан дээрэ 8 хүн үгэ хэлээ. Партида харша Г. М. Маленковой, Л. М. Кагановичын, В. М. Молотовой бүлэгэй ябуулгые ехээр зэбүүрхэн буруушаажа, КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие бүрин һайшаажа байһанаа үгэ хэлэгшэд элишэлээд, ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлажа, партиин ленинскэ Центральна Комитедэй абаһан хэмжээ-ябуулгануудта харюусахабди гэжэ мэдүүлээ.

Аймпотребсоюзай ахалагша бухгалтер нүхэр **Ясновский** түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, партида харша Г. М. Маленковой, Л. М. Кагановичын, В. М. Молотовой бүлэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолые ехээр һайшаан дэмжээ, партида харша бүлэгтэ эсэргүүгээр КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан хэмжээнүүд парти арад хоёрой хоорондохи нэгэдэлые бүри бэхижүүлхэ, XX съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг түргэдхэхэ байна гэжэ мэдүүлээ.

Потребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр **Токтохоев** хадаа партида харша бүлэгэй ябуулгые ехээр зэбүүрхэн буруушаажа байһан тухайгаа хэлээд, Коммунистическэ партиингаа Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэридэ харюу болгон Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ой хүрэтэр бэлэдхэлэйнгээ түсэбые 100 процент дүүргэхэбди гэжэ коллективэйнгээ зүгһөө мэдүүлээ.

Мүн промкомбинадта, аймагай түбэй бусад предприятинууд болон эмхи зургаануудта ажалшадай суглаанууд болоо.

Партиин ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие бүрин һайшаан дэмжэһэн тогтоолнуудые суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

Шэнэ амжалта туйлаe

Байкало-Кударын аймагай предприятинууд болон колхозуудта ажалшадай суглаанууд июлиин 8-да боложо, КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие зүбшэн хэлсээ.

Түмэр замай ОРС-ын загаһа барингшадай ажахын коллективэй хамтын суглаан боложо, тэрээндэ 100 гаран хүн хабаадаа. Партиин айкомой секретарь нүхэр **Ц. Б. Раднаев** суглаанда хабаадагшадые КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой танилсуулаа. Партида харша Г. М. Маленковой, Л. М. Кагановичын, В. М. Молотовой бүлэгэй уршагта ябуулга тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Суглаан дээрэ хамтадаа 7 хүн үгэ хэлэжэ, партида харша бүлэгтэ эсэргүүгээр КПСС-эй ЦК-гэй абаһан хэмжээнүүдые бүрин һайшааха зуураа, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа, ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэридэ харюусахабди гэжэ мэдүүлээ.

Загаһа тушаажа абадаг пунктые даагша нүхэр **Баландин** хадаа партида харша Г. М. Маленковой, Л. М. Кагановичын, В. М. Молотовой бүлэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие һайшаагаад, энэ тогтоолдо харюу болгон Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ой хүрэтэр загаһа бариха түсэбөө 110 процент дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Манай партиин генеральна хараа шугамда эсэргүүсэһэн можо бологшодой ябуулгада бидэнэр ехээр зэбүүрхэнэбди гэжэ загаһа барилгашадай бригадын бригадир нүхэр **Темников** хэлээ. Партида харша бүлэгтэ эсэргүүгээр КПСС-эй ЦК-гэй абаһан хэмжээнүүд манай шэнэ амжалта туйлажа, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые бүри түргэнөөр шиидхэхэ ябадалда туһалха байна. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ой хүрэтэр загаһа бариха түсэбөө 110 процент дүүргэхэ гэжэ нүхэр Баландинай оруулһан дурадхалые хүсэдөөр дэмжэнэб гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ мэдүүлээ.

Калининай нэрэмжэтэ, партиин XVIII съездын нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта, аймагай түбэй зарим эмхи зургаануудта ажалшадай суглаанууд боложо, партида харша бүлэгэй ябуулгануудые ехээр зэбүүрхэн буруушаагаа.

КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие һайшаан дэмжэһэн, ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, түрэл партиингаа хэмжээ-ябуулгануудта харюусахыень ажалшадые уряалһан тогтоолнууд суглаанууд дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаа.

Оронойм най олон нютагуудта тараян хуряагдажа, гүрэндэ тушаагдажа байна

Краснодарай хизаарай Пластуновска районой колхознигууд тарягаа гүрэндэ тушааха, мүн худалдаха түсэбөө Кубаньда эгээ түрүүн июлиин 7-до дүүргээ. Тиигэжэ тогтоогдоһон болзорһоо аяар урид 1320 мянган пүүд шэниисэ гүрэндэ тушаагдаба.

— Ургаса тараянай һайнаар ургаһан дээрэһээ манай район энэ жэлдэ нёдондонойхидо ороходоо хахад миллион пүүдээр ехэ тарая гүрэндэ тушаагаа, — гэжэ партиин Пластуновска райкомой секретарь нүхэр Бережной ТАСС-эй корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Мүнөө жэлдэ тарая хуряалга эндэ ехэ эмхитэйгээр үнгэрөө. Найман үдэрэй туршада бүхы тараян хадагдаад, юһэн үдэрэй туршада эндэхин бүхы таряагаа гүрэндэ тушаажа дүүргэһэн байна. Энэ ехэ илалта машина техникын олошорһоной, колхознигуудай, МТС болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй дэбжэлтэ ехэтэйгээр ажаллаһанай ашаар туйлагдаа.

***

Кубаниин олон районуудта тарая хуряалга һайнаар ябана. Мүнөө Краснодарай хизаарта 30 миллион гаран пүүд тараян гүрэндэ тушаагдаад байна. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 15 дахин ехэ тараян тушаагдаба.

☆ ☆

Узбекскэ ССР. Республикын колхоз, совхозуудта таряан хаа хаанагүй хуряагдажа байна. Самаркандын областиин Зааминска районой «Ударник» совхозой поли дээрэ 50 гаран комбайн хүдэлнэ. Механизаторнууд гурбан комбайнуудые һубарюулан шагтагалжа, ехэ амжалтатайгаар таряагаа хуряана. Таряа сэбэрлэхэ, мүн тэрэниие ашаха хэрэгтэ таряанай пультнууд, таряа ашадаг түхеэрэлгэ болон шэнэ шэнэ бусад техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Шэнэ ургасын таряа ашаһан түрүүшын автомобильнууд энэ совхозһоо элеватор эльгээгдэв.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ ургасын таряа тээһэн «Ударник» совхозой автомобильнууд элеватор ошожо ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

ФРГ-гэй правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното

СССР ФРГ хоёрой харилсаае һайжаруулжа, саашань хүгжөөхэ тухай асуудалаар правительственна хэлсээ хэхэ тушаа ното Советскэ правительство майн 23-да ФРГ-гэй правительствода эльгээбэ гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдэһэн байгаа.

ФРГ-гэй правительство июниин 8-да харюугай ното эльгээгээ. Энээнэй урда тээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин болон Федеральна канцлер К. Аденауэр хоёр бэшэг абалсаһан байгаа, тиимэһээнь ФРГ СССР хоёрой хоорондо худалдаа наймаа хэдэг болохо, консульско конвенци баталха тухай асуудалаар хэлсээ хэхэеэ зүбшөөлөө үгэжэ байһан тухайгаа ФРГ-гэй правительство июниин 8-най ното соо мэдүүлһэн байна. Соёл болбосоролой, наука, техникын талаар харилсаатай болохо тушаа асуудалаар хоёр тала нэгэн һанамжатай болоодүй гэжэ ФРГ-гэй правительствын тооложо байһан тухайнь ното соо мэдүүлэгдэһэн байна. Тиигэжэ ФРГ-гэй правительство хэлсээнэй үедэ наука, техникын, мүн соёл болбосоролой талаар харилсаатай болохо тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ, болихо байһан тухайгаа тодо харюу үгөөгүй.

Советскэ Союзда Германиин «олон мянган» эрхэтэнэй мүнөө бии байһан дээрэһээнь, тэдэниие нютагтань бусааха тухай хэлсээн баталагдаха ёһотой гэжэ ФРГ-гэй правительство тэрэ ното соогоо мэдүүлһэн байгаа.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов июлиин 6-да СССР-тэ байдаг ФРГ-гэй Элшэн сайд В. Хаас гэгшэтэй уулзажа, Советскэ правительствын харюугай нотые барюулаа. Энэ ното доро толилогдобо.

Ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе, сабшалан дээрээ дары гарая, бии байһан дутуунуудаа түргэн усадхая!

Набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэнэгүй

Хонин һүрэгэй тоое саашадаа олошоруулжа, нооһо абалгые бүри дээшэлүүлхэ тухай парти, правительствын табиһан зорилгые бэелүүлхын тулада Кяхтын аймагай хонишод дээшэлүүлэгдэһэн уялганuудые абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ шухала. Хэрбээ набша намаа ехээр, шанар һайнтайгаар бэлэдхэн абажа шададаа һаа, малай, илангаяа хонидой тэжээлдэ үбэлжэлгын үедэ ехэ нэмэри боложо үгэхэ байна. Саг соогоо бэлдэгдэжэ, зүбөөр хатаагдаһан набшаһата тэжээлые үбэлэй сагта хонидой угаа дуратайгаар эдидэгынь хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө һайнаар мэдэжэ абанхай.

Гэхэтэй хамта, колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэлые тооногүй. Погранична МТС-эй харьяата колхозуудые абажа үзэе. Үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэһэн дээрэһээ үнгэрэгшэ үбэлдөө Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 200, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 500 толгой хони хурьган гарзалуулагдаа. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «набшаһата тэжээл бэлэдхээд, хатааха газар үгы» гэһэн юугээрээшье баримтагүй шалтагаануудые урдаа баряад, энэ шухала хэрэгые тооногүй.

— Бидэ набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ амташаагүйбди, тиимэһээ бэлэдхээшьегүй һаа ондо орохол байхабди,— гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. Я. Цикало сэхэ мэдүүлнэ.

Энэ колхозой газар дээгүүр урдан гарадаг Сэлэнгэ мүрэн, Савва, Бото горхонуудые зубшаад шугы бургааһан элбэгээр ургадаг юм. Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ эгээл зохид үеын ерээд байхада колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаа амараар һуужа байна. Колхозой центр Усть-Кяхта тосхондо сельсовет, Погранична МТС, сельпо, заготзерно, нефтебаза болон бусад предприятинууд, эмхи зургаанууд олон юм. Гэбэшье, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ талаар воскреснигүүд үнгэргэгдэнэгүй. Усть-Кяхтын сельсовет тэндэхи эмхи зургаануудтаа хэды шэнээн набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тухай даалгабари хүргөөгүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев, парторганизациинь секретарь нүхэр Осеев) хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ һанаагаа табинагүй. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлэйнгээ бэрхэшээлнүүдһээ һургаал хэнэгүй, алдуунуудаа дабтажа байна. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ, «Красное Знамя» колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тухай хөөрэлдөөншье гаранагүй. «Мүнөө болотор юундэ набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ эхилээгүйбта» гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дамбаевһаа асуухада:

— Сагай ерэхэдэ бэлдэхэл байхабди,— гэжэ һанаа амараар харюусана.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ талаар хониной совхозой хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абанагүй. Гэбэшье, совхозой директор нүхэр Ильков, главна зоотехник нүхэр Игнатов фермэнүүдэй эрхилэгшэнэртэ энээн тушаа шанга эрилтэ хэнэгүй.

Кяхтын аймагай Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Зинченко) колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгые тоонгүй байхада ямаршье хэмжээ абахагүйнь гайхалтай. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, июлиин 6 болотор аймгүйсэдком колхозуудта, совхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб хүргөөгүй байшоо. Иигэжэ кяхтынхид энэ шухала хэрэгые гэдэргэнь татана.

Колхозуудые шефтээ абаһан городой эмхи зургаанууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлдэ хабааданагүй.

Д. Болхоев, манай корр.

Үнэтэ сагаа гээжэ байна

Хэжэнгээрхин үбһэндэ июлиин гарамсаар орохо аргатай байгаа юм.

Гэбэшье, МТС-үүд ба колхозууд үбһэ хуряалгын бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө болотор дүүргээгүй байһаар.

Жэшээнь, Чесанын МТС-ые хаража үзэе. Тус МТС июлиин хоёрой байдалаар үбһэ хуряалгын механизмуудые гүйсэд заһабарилаагүй, үбһэ хуряалгын түсэб табяагүй, машина техникые бригадануудаар хубаарилаагүй байба. Мүн горючи болон дизельнэ түлишэ тон бага шэрэгдэнхэй.

МТС-эй бууса дээрэ үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүд эндэ тэндэ эмхи гуримгүй хэбтэнэ. Зарим косилка ба тармуур тон муугаар заһабарилагданхай. Заһабарилгын хүдэлмэридэ үсөөхэн комбайнернууд ажаллаһан нэрэ зүүнэ. Эдэнэр заһабарилгын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандажа, машина зэмсэгүүдые муугаар заһабарилна.

Тракторна косилканууд бүгэдэ бэлэн болоһон тоотой. Гэбэшье, олонхинь гүйсэд заһабарилагдаагүй, дутуу дунда байһаар. Зарим косилкануудайнь сабшадаг аппарат зүбөөр зохёогдон хабсаргадаагүй, зарим косилкануудтань стандартна бэшэ частьнуудые табинхай байба.

Тиихэдэ тракторна тармуурнууд заһабарилагдажа үшөө дүүргэгдээгүй, орой 3 тармуур бэлэн болонхой. 11 тармуур колхозуудаар нёдондоной үбһэ хуряалгын һүүлээр үлэшэһэн аад, мүнөө гүйсэд заһабарилагдаашьегүй тэндээ хэбтэнэ. Подборщигууд мүн лэ хайша хэрэгээр заһабарилагданхай, зарим частьнуудынь дутуу зандаа. Үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые гүйсэд заһабарилхын түлөө элдэб частьнууд хэрэгтэй аад, тэдэнь МТС-тэ мүнөө байхагүй. Жэшээнь, косилкануудта шатунай подшипнигай корпусууд болон бусад частьнууд дутана.

Эдэ бүгэдые һайн мэдэжэ байбашье, МТС-эй директорэй уялгые дүүргэжэ байһан нүхэр А. Тайнов, МТС-эй главна инженер нүхэр А. Шангинов, хүдөө ажахын машинануудай инженер-механик Клешнин гэгшэд энэ хүдэлмэридэ бодото анхаралаа хандуулхагүйнь гэмшэлтэй.

«МТС ерэжэ, механизмын хүсөөр үбһыемнай сабшана бээз» гэжэ найдаад Чесанын МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө болотороо һанаа амархан һууна. Гар хажуур ба тармуурнуудые олоор бэлэдхэхэ, үбһэшэдэй байха гэр байра заһабарилха, отог сарай түхеэрхэ ёһотой байһан аад, юушье хэнэгүй. Июлиин нэгэнһээ намаг ба шиигтэй газарнуудые сабшаха байһан аад, эхилээшьедүй, түхеэрэлгэ багатай байна.

Аймаг дотор набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, силосэй нүхэ ба траншей бэлэдхэхэ, кукурузые харууһалха хүдэлмэри болон бусад хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй хүйтэндэ, хабарай хатуу харалганда үбһэ тэжээлээр малаа дутаажа тураадаг, гарзалуулдаг ябадалһаа һургаал абаагүй байһаар.

Ниитынгээ малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө хэжэнгээрхин оролдохо ёһотой. Алдуу дутуунуудаа дары усадхажа, үбһэ хуряалгада шиидэн орохо саг ерээ.

Д. Доржиев.

Алдуугаа дахяад дабтана

Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ кукурузын ногоон эшэнүүд жэгдэ һайнаар гаража байна. Һаядаа бороо хуратай байжа, газарай хүрьһэн шиигтэй, дулаахан наранай элшэдэ кукуруза урга гэмэ болоод лэ байна.

Гэбэшье, тус колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхид (бригадирынь нүхэр Базаров) кукурузынгаа һайн һүүритайгаар ургажа захалбашье һаань, мүнөө хүрэтэр энэ гэхэ харууһа хэнэгүй. Эндэхи кукурузын полиие буртаг үбһэнһөө сэбэрлэжэ, газарыень элдүүрилэн зөөлэрүүлхэ хүдэлмэри орой хэгдэнэгүй. Энэ бригадын кукурузын полиие элдүүрилхэ ёһотой ори ганса «Беларусь» трактор эбдэрхэй хэбтэнэ.

— Эбдэрхэй трактораар хүдэлмэрилхэ аргамни үгы,— гэжэ тракторист нүхэр Лубзаевай һанаа амархан һуужа байхада Шэнэ Бэрээнэй МТС-эйхид анхаржа хэмжээ абангүй, үнгэржэ байһаниинь гайхалтай. Харин тиихэдэ кукурузын ургаса буртаг үбһэндэ булигдаха болотороо дарагдажа байна.

Тиихэдэ колхозой зарим хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд энэ үнэтэ культурые ургуулхые үшөө хүсэд оролдоногүй. Энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Жэшээлхэдэ, кукурузын ургасын хойноһоо харууһалга тушаа колхозой агроном нүхэр Дондуковтой хөөрэлдэхэдэ:

— Кукурузын газарай ряд хоорондохи элдүүрилгэ манай эндэ хэжэ болохогүй, яахадааб гэхэдэ, ургасые гэмтээжэрхижэ болохобди,— гэжэ ямаршье үндэһэ баримтагүй мэдүүлнэ.

Мүнөө һайнаар ургажа захалжа байһан кукурузые буртаг үбһэнһөөнь сэбэрлэжэ, газарыень зөөлэрүүлэн элдүүрилхэ, мүн хэрэгтэй болоболынь ургасада нютагай ба минеральна утэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ ёһотой байгаа. Тиигэжэ оролдоо һаа үхэр малдаа шэмэтэ силос дарахаар кукуруза яһала ургуулха һэн. Харууһа оролдолгодо дуратай кукурузые хабар байхада хүрьһэндэ булажархиһоор хажуудань ошохогүй байхада ямар ургаса абтахаб?

Нёдондо жэлдэ кукурузынгаа ургасын һайнаар гаража захалжа байтарынь харууһа хэнгүй байжа үхүүлжэрхиһэн юм. Мүнөө энэ алдуугаа дахин дабтажа, үнэтэ культурые ургуулхаяа оролдонгүй тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдэй һанаа амар байхада партиин Заиграйн айком хэмжээ абаха бээз гэжэ найдахаар.

В. Жигжитов.

ФРГ-гэй правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Германиин Федеративна Республикын Посольствые хүндэлдэг байһан тухайгаа мэдүүлээд, 1957 оной июниин 8-да ФРГ-гэй Правительствын эльгээһэн нототой дашарамдуулан доро хэлэгдэһэн иимэ юумые мэдүүлхэ хүсэлэнтэй.

Советскэ Союз болон Германиин Федеративна Республика хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулхын тулада тодорхой хэмжээ абаха зорилгоор, СССР-эй Правительство хэдэн дахин ФРГ-гэй Правительстводa хандаа. Тусхайлбал, Москвада болохоор хараалагдажа байгаа правительственна делегацинуудай хэлсээнэй үедэ хоёр ороной харилсаан тушаа ямар асуудалнуудые зүбшэбэл эгээл таарахаб гэжэ Федеральна Канцлер Аденауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Бэшэг соо, мүн энэ оной майн 23-да эльгээһэн ното соогоо СССР-эй Правительство мэдүүлһэн байгаа. Хэлсээнэй үедэ иимэ асуудалнуудые зүбшэхэ гэжэ Советскэ правительство дурадхаба: худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо, наука, техникын болон соёл болбосоролой талаар харилсаатай болохо, мүн Консульско конвенци баталха.

Эдэ дурсагдаһан асуудалнуудаар һайн аша үрын туйлагдабал, али алишье талада аша туһатай байха һэн гэжэ һанаһандаа, Советскэ Правительство эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ дурадхаһан юм. Эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхэдэ, гансал худалдаа наймаанай, наука, техникын, соёл болбосоролой талаар харилсаан үргэдэхэ бэшэ, харин хоёр ороной харилсаае бүхы талаарнь һайжаруулха таатай зохид арга нүхэсэл олдохо һэн. Тэрэ тоодо политическэшье талаар харилсаан һайжарха байгаа. Мүн Федеральна Правительство политическэ талаар харилсаагаа һайжаруулхые хүсэнэ гэжэ ФРГ-гэй Правительствын ното соо хэлэгдэнхэй бшуу. Худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо, наука, техникэ болон соёл болбосоролой талаар туйлаһан амжалтануудаа андалдаха гээшэ ФРГ-дэ орходоо Советскэ Союздал ехэ туһатай гэжэ ойлгохо болоо һаа буруу. Хэнэйшье мэдэһээр, Советскэ Союз дэлхэйн олон оронуудтай алишье таладаа аша туһатайгаар харилсадаг. Тиигээд хэрбээ ФРГ-тэй мүн лэ иимэ харилсаатай болохо гэжэ оролдожо байгаа һаа, Советскэ Правительство Европодо бата бэхи эб найрамдал тогтоолгодо туһалхын түлөө хоёр ороной харилсаае һайжаруулха гэжэ оролдоно.

Хоёр ороной правительственна делегацинуудай хоорондо Москвада хэлсээ хэхые ФРГ-гэй Правительство гол түлэб зүбшөөнэ гэжэ тэрэнэй июниин 8-да эльгээһэн нотоһоо харагдана. Гэхэтэй хамта, худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо, консулнуудтаа тусхай эрхэ олгохо тухай асуудалнуудые, мүн Германиин эрхэтэниие нютагтань бусааха тухай нэмэлтэ асуудалые хэлсэхэ тушаа зүбшөөлөө үгэбэшье, ФРГ-гэй Правительство хоёр ороной хоорондо соёл болбосоролой талаар харилсаатай болохо тухай асуудалые орхижорхиһон байна; тиихэдэ наука, техникын талаар харилсаа үргэдхэхэ тухай асуудал дипломатическа аргаар зүбшэн хэлсэхэ гэжэ дурадхагдана. Тиимэһээ СССР ФРГ хоёрой хоорондо соёл болбосоролой талаар улам үргэн харилсаатай болохо тухай асуудал юундэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһогүйб — ойлгогдоногүй. Иимэ харилсаан хоёр оронуудай үгээ һайнаар ойлголсохо хэрэгтэ туһа хүргэхэ байгаа.

Магад, ФРГ-гэй Правительство энэ асуудалнуудые СССР-эй правительственна делегацитай мүнөө зүбшэн хэлсэхээр бэлэн бэшэ байжа болоо гэжэ хараадаа абаад, Советскэ Правительство эдэ хоёр асуудалые эхин түрүүн дипломатическа аргаар хаража үзэхэдэ болохо гэжэ тоолоно.

Хэрбээ Германиин эрхэтэниие нютагтань бусааха тухай асуудалаар уридшалан тусхай уялга абаа һаатнайл, бидэнэр хэлсээ хэхэбди гэжэ СССР-эй Правительстводa ФРГ-гэй Правительствын хэлэхэ һанаатай байһаниинь эльгээһэн ното сооһоонь харагдана. Гэбэшье, худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо, консулнуудтаа тусхай эрхэ олгохо тушаа асуудалнуудаар хэлсээ хэхэ гэжэ СССР-эй болон ФРГ-гэй Правительствонууд мүнөө шиидээд байна ха юм. Тиимэһээ иигэжэ нэгэн һаналда ерэһэн хадаа, хараалһан асуудалнуудаа зүбшэн хэлсэжэ, тусхай шиидхэбэри абаха байгаабди. Тиимэһээ хэлсээнэй эхилээдүйдэ Советскэ Союзаар ямар нэгэн уялга абхуулха гэһэн ФРГ-гэй Правительствын һанаашалгые буруу гэжэ тоолохоор.

Гэхэтэй хамта, худалдаа наймаа улам ехээр хэхэ тухай асуудалые тиимэ ехэ удхашанаргүй гэжэ ФРГ-гэй Правительствын хэлэхэ гэһэн һанаашалгань гайхамаар байна. Гүрэнүүдэй хоорондо һайн харилсаа тогтоохын тулада, мүн арадуудай холбоо харилсаае болон эб найрамдалые бэхижүүлхын тулада нэн түрүүн худалдаа наймаанай, экономикын талаар харилсаан тогтоогдохо ёһотой. Тиимэһээл Советскэ Союз ФРГ хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай, экономикын талаар харилсаа тогтоохо, энэ асуудалые болохоёо байһан хэлсээндэ зүбшэжэ үзэхэ шухала гэжэ Советскэ Правительство тоолоһон байгаа. Худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо, экономикын бусад һалбаринуудаар харилсаатай болохо талаар таатай зохид эрхэ нүхэсэлэй байгаашье һаань, али алидаа туһатай худалдаа наймаа ондоо гүрэнүүдтэй хэхые хүсэдэггүй гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд бодото дээрээ оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай, мүн бусад талаар харилсаа тогтоохо дурагүй гэжэ харагдаха ёһотой болоно.

СССР-тэ байһан Германиин эрхэтэниие нютагтань бусааха тухай асуудалаар хэлэхэ болоо һаа иимэ байна: Энэ асуудалаар Советскэ Правительствын ямар һанамжа баримталдаг байһан тухайнь энэ оной майн 23-да СССР-эй Правительствын эльгээһэн ното соо хэлэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ советскэ арадта эсэргүү гэмтэ хэрэг хэһэнэйнгээ түлөө анханда сүүдлүүлһэн Германиин эрхэтэн бүгэдэ нютагаа бусаагдаа гэжэ Советскэ Правительство ното соогоо тэмдэглэһэн байгаа. Мүн 1955 оной сентябрьда Москвада болоһон хэлсээнэй үедэ ФРГ-гэй правительственна делегацида Советскэ Правительство энээн тухай дуулгаһан байна. Гэхэтэй хамта, Москвада байдаг ФРГ-гэй Посольствын үгэһэн спигогые советскэ органууд мүнөө шалгажа байһаар. Тиихэдэ энэ списогые шалгахада, тэрээн соо гол түлэб советскэ эрхэтэн юундэшьеб оруулагдашаһан байна. Харин Советскэ Союзда байһан Германиин эрхэтэнэй тоо тон үсөөхэн, тиихэдээшье схэнхидээ эдэ эрхэтэнүүд үни хада ГДР гү, али ФРГ эльгээгдэшэһэн байха юм.

Тиимэһээнь Советскэ Союзда Германиин «олон мянган» эрхэтэн мүнөө болотор байһаар гэжэ ФРГ-гэй Правительствын ното соо хэлэгдэһэн баримтые Советскэ Правительство буруу гэжэ тоолохо баатай болоно. Иимэ удхатай баримта баталамжанууд СССР ФРГ хоёрой үгэеэ хүсэд ойлголсохо хэрэгтэ туһа хүргэнэгүй. Харин иигэжэ үгэеэ ойлголсонгүй байха болоо һаа, эдэ хоёр гүрэнэй элдэб гараһан асуудалнуудые шиидхэхэнь бэрхэтэй байна бшуу.

Энээнһээ гадна, энэ асуудалаар ФРГ-гэй Правительство бүхы немец арадай гансал ёһотой түлөөлэгшэнь гээшэ гэжэ харуулха гэһэн тэрэнэй һэдэлгые СССР-эй Правительство мэдэрээшьегүй, мэдэржэ шадахашьегүй байна. Юундэб гэхэдэ Германиин ондоо гүрэнтэй — Германска Демократическа Республикатай Советскэ Союз тус асуудалаар тусхай хэлсээтэй юм. Тиигээд ГДР-эй Москвада байдаг Посольство Германиин эрхэтэниие нютагтань бусааха талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлһээр.

Мүн һаяхан СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй Бүлгэм болон ФРГ-эйн Бүлгэмэй хоорондо тусхай хэлсээн баталагдаһан байгаа гэжэ ФРГ-эйн Правительство мэдэжэ байгаа ёһотой. Энэ хэлсээнэй ёһоор, хоёр талын түлөөлэгшэд СССР-эйшье, мүн Германиингшье эрхэтэниие нютагтань бусааха талаар али болохо оролдолго гаргаха ёһотой.

Тиигэбэшье, Советскэ Союзһаа Германиин зарим эрхэтэниие нютагтань бусаахада гү, али ФРГ-дэ абаашагдаһан советскэ эрхэтэниие тэндэһээ нютагтань бусаахада элдэб олон асуудалнууд али алишье талаһаа гарахагүй гэжэ бодохо болоо һаа буруу гээшэ aаб даа. Тиимэһээнь эдэ асуудалнууд болохоёо байһан хэлсээнэй үедэ зүбшэгдэжэ болохо байгаа.

Хоёр ороной Правительственна делегацинууд дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудые зүбшэхэ гуримые өөһэдөө тодорхойлон лаблаха бээз гэжэ СССР-эй Правительство тоолоно. Тиигээд ямар сагта хэлсээгээ эхилээ һаа таатай зохид байхаб гэжэ ФРГ-гэй Правительство мэдээсэхэ бээз гэжэ СССР-эй Правительство найдана.

Москва, 1957 оной июлиин 6.

Австриин, Швециин болон СССР-эй эб найрамдалай тала баригшад уулзаба

Австриин, Швециин болон СССР-эй эб найрамдалай тала баригшад Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын конференц-зал соо июлиин 8-да угаа ехэ баяртайгаар уулзаа.

Эб найрамдалые хамгаалха Москвско комитедэй түрүүлэгшэ академик Н. В. Цицин энэ уулзалганда түрүүлжэ үгэ хэлэбэ.

— Эб найрамдалай түлөө, термоядерна буу зэбсэгэй туршалгые хорюулхын түлөө тэмсэхэ гээшэ бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ хүн зоной нангин уялгань мүнөө болобо,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Австриин эб найрамдалай тала баригшадай түлөөлэгшэ Вальтер Тругерта академик Н. В. Цицин үгэ үгэбэ:

— Ядерна буу зэбсэгэй туршагдажа, атомна буу зэбсэгэй улам ехээр бүтээгдэхэдэ минии эхэ нютаг Австрида арад зон ехэ һанаата болоно,— гэжэ тэрэ хэлэнэ. Агуу ехэ гүрэнүүд дары түргэн уулзажа, атомна дайнай аюулые зайсуулхын тулада хэлсээ баталха ёһотой гэжэ Австриин арадай олонхинь тоолоно.

Стокгольм городой социал-демократическа организациин элитэ хүтэлбэрилэгшэ Виктор Эктэ үгэ үгтэнэ. Швециин эб найрамдалай тала баригшадһаа тэрэ халуун мэндэ хүргэбэ.

— Танай эб найрамдалда дуратай, эрэлхэг зоригтой арадтай танилсахаяа бидэнэр эндэ ерээбди. Атомна буу зэбсэгэй туршалгые хорюулхын тулада бидэнэр али болохоор тэмсэхээр бэлэмди. Эб найрамдалые хүсэгшэ бүхы хүнүүд хүсэеэ нэгэдүүлэн тэмсэжэ, илалта туйлаха бээз гэжэ найданаб,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Швециин эб найрамдалай тала баригшадай комитедэй секретарь Антон Странд, эб найрамдалые хамгаалха Советскэ Комитедэй харюусалгата секретарь М. Котов, эб найрамдалые хамгаалха Советскэ Комитедэй Президиумэй гэшүүн, машинист В. Блаженов гэгшэд мүн үгэ хэлэжэ, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөе бүхы хүсөөрөө бэхижүүлхыень уулзалгада хабаадагшадые уряалба.

(ТАСС).

ТҮМЭРЗАМШАД, ПВЗ-гэй ХҮДЭЛМЭРИШЭД ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Шалгалта наринаар хэнэбди

Арадаймнай ажахын һалбари бүхэндэ хэрэглэгдэжэ байһан ашаанууд гол түлэб түмэр замаар зөөгдэдэг гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр, вагон шалгагшад, алдарта Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад байхадаа, ашаанай ерэһэн поезднуудай вагонуудые һайнаар шалгахын түлөө оролдообди. Поездын аян замдань элдэб осолой тохёолдохогүйн тулада техническэ заабариин ёһоор вагонуудые шалгажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалыень дары заһабарилан усадхадаг байнабди.

Үнгэрэгшэ хахад жэлэй турша олохон вагонуудай мөөрнүүдэй ган гараһаниие олооб. Энэ ушарһаа поездые графигһаань ехээр гээгдүүлхэгүйн тулада заһабариин шухала хэмжээн абтадаг байна.

Мүнөө советскэ бүхы хүнүүд болохоёо байһан Агуүехэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ. Би үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, аянда ябаһан поезднуудай вагонуудые наринаар шалгаһан, һара бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдохооб.

А. Мальцев, Улан-Удэ станциин вагон шалгагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ашаа шэрэжэ ябаһан состав. Л. Хайдуровай фото.

Уралан нарижуулгын дурадхалнууд

Манай бригадынхид ажалай вахтада жагсахадаа хүдэлмэридөө ямар нэгэн шэнэ юумэ туйлажа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилго табяа һэн. Тэрэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада нэн түрүүн уралан нарижуулга хэрэглэхэ саг гараа бэлэй.

Бригадын 7 гэшүүд барандаа уралан нарижуулгада хабаадажа, паровозой рессор татадаг түхеэрэлгые шэнэдхэн хубилгажа шадаабди. Тэрэнэй ашаар паровозой рессорнуудые түргөөр, бүхөөр шүрэбдэн һуулгаха аргатай болоодоо. Тиихэдэ би өөрөө паровозой котёлые үлеэлгэн сэбэрлэдэг түхеэрэлгын хабхагые бэлэн аргаар хэдэг болохо тухай үнинэй һанаашалдаг һэм. Тэрэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаһандаа урматайб. Урдань тэрэ түхеэрэлгын бүтээгдэһэн нэгэ хабхагай өөрынь үнэ 16 түхэриг болодог һаа, мүнөө 4 түхэриг хүрэтэр химдаруулагдаба. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлнэ.

Бригадымнай гэшүүдэй дундаһаа түмэршэ дархан нүхэр Каржавин, балташан нүхэр Ситников болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгарна. Тэдэнэр халаан бүхэнэйнгөө нормые 210—280 процент дүүргэжэ, депогойнгоо Хүндэлэлэй доскада гаранхай. Түмэрзамшадай һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгамнай үлүүлэн дүүргэгдээ. Заһабарида ороһон паровозуудта детальнуудые бүтээхэдээ жэлэй түрүүшын хахад соо 300 шахуу килограмм булад арьбалаабди. Энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүйбди. Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр уралан нарижуулгын үшөө хэдэн дурадхал зохёон оруулха зорилготойбди.

И. Шульгин, Улан-Удэ станциин паровозно депогой бригадир.

Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэб

1935 онһоо паровозо-вагонно заводто хүдэлмэрилнэб. Тэрэ үедэ заводой барилга дүүргэгдээгүй байгаа. Заводойнгоо ашаглалгада оруулагдаһанһаа хойшо таһалгагүйгөөр кузнечнэ цехтэ хүдэлмэрилнэб. Жэл ерэхэ бүри үйлэдбэридэмнай техническэ шэнэ дэбжэлтэ туйлагдана, орёо оньһон машина, зэмсэгүүд хэрэглэгдэдэг болоо. Эдэ бүгэдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехээр нүлөөлнэ.

Парти, правительствомнай оронойнгоо арадай ажахые зүбөөр, бүри тодорхойгоор хүтэлбэрилхын тулада экономическа районуудта Совнархозуудые байгуулба. Манай Бурят-Монголдошье Совнархоз байгуулагдаа. Тиимэһээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгоор доторой арга боломжонууд зүбөөр хэрэглэгдэхэ байна.

Мүнөө Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, һара бүриингөө даалгабариие 200—250 процент дүүргэнэб. Ажалайнгаа бүтээсые хайшан гээд дээшэлүүлһэн тухайгаа хэлэхэ болоо һаа, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхые, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхые оролдодогби. Үнгэрэгшэ табанжэлэй түсэбые гурбан жэл соо дүүргээ һаа, зургаадахи табанжэлдэ бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байнаб.

Н. Забгаев, ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын слесарь.

Уялгаяа дүүргэхэ гээшэ хүндэтэй хэрэг

Манай паровозо-механическа цех завод доторoo эгээл ехэ цехүүдэй нэгэн юм. Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ цехымнай хүдэлмэришэд тус бүридөө уялгануудые абажа, ажалай вахтада жагсаа һэн. Абаһан уялгаяа дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ хүндэтэй хэрэг бшуу.

Урид абаһан уялга соомни «һара бүриингөө даалгабариие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ, бүтээһэн детальдаа голодоһо гаргахагүй» гэжэ бэшээтэй һэн. Хэлэһэн эдэ үгэдөө хүрэхын тулада, нэн түрүүн ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Тиигэжэ хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, минута бүхэниие миин үнгэргэхэгүйе оролдоноб. Мүн хүдэлдэг станогоо саг сагтань һайнаар хаража, заһабарилжа байха хэрэгтэй. Иигэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоод хүдэлмэрилхэдөө зориһондоо хүрэхэнь мэдээжэ. Паровозуудай цилиндр бүтээлгэ дээрэ хүдэлмэрилхэдөө һара бүриингөө даалгабариие 180—200 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг болооб.

Саашадаа манай заводто электровозууд бүтээгдэдэг болохо байна. Тиимэһээнь олон хүдэлмэришэд хэдэн мэргэжэлтэй болохые оролдоно. Мүн бишье байгша оной февральһаа фрезировщигой, үрэмдэгшын мэргэжэлые шудалһандаа баяртайб.

Д. Дармаев, ПВЗ-гэй механическа цехын түмэр харуулдагша.

Ажалдаа шалгарһан залуушуул

Улан-Удэ станциин вокзал. Хэдэн зэргэлээгээр табигдаһан булад рельснүүдэй мүлигдэмэл нюргад һаяхан гараһан наранай элшэдэ ялалзан харагдана. Энэ үедэ депоһоо гараһан «Еа» сериин 3030 номертой паровоз аалиханаар ошожо, гайтайшаг ута составые саашанхи аян замдань мордохуулхаяа урдань зогсобо.

Паровозой будкын сонхоор сээжэсээгээ бултайһан задарюуншаг бэетэй залуу шара хүн гэшхүүрээр буужа ябаһан бурят хүбүүндэ хандана:

—Вася, хүндэ ашаатай состав ха юм, прицепээ наринаар шалгажа харал даа.

—Прицепшье шалгагдаха, шимнай диспетчертэ ошожо, Горхоной станци хүрэтэр байнгүй гараха тухай дурадхалши.

— Зүб хэлэнэш, Вася,—гэжэ ахалагша машинист Леонид Дегтярев туһалагшынгаа дурадхалые зүбшөөнэ...

Үглөөнэй 7 час болоогүйхэн байхада диспетчерэй захиралта үгтэжэ, аянда мордолгоной тэмдэг—гудогой шанга абяан ойр тойрониие зэдэлүүлбэ. Хүсэтэ паровоз баглагар хара утаагаа мушхаруулһаар байраһаа хүдэлбэ. Мөөрнүүдэй эрьесэ бүхэн түргэдэжэ, арадай ажахыда хэрэгтэй элдэб ашаа тээһэн ехэ состав шуумайһаар хараа далда ороно.

Паровоз түргэн гүйдэлдөө оронхой. Замай хажуугаархи телеграфна столбнууд, будкын сонхоор харахада, түргэ түргэн үнгэржэл байба. Ахалагша машинист Леонид Андреевич Дегтярев сонхоороо булта айжа, абажа ябаһан составаа шэртэн хараха зуураа, нүхэдтөө хандажа, «энэ состав Байгалые тойрохо замдаа графигһаа гээгдэжэ ерээ. Бидэнэр тэрэ гээгдэлыень хүсэлдүүлхэ ёһотойбди. Вася, ууралайнгаа даралтые хара. Анатолий, топкынгоо галые нэгэ жэгдээр.. Горхоной станци хүрэтэр байхагүйбди», гэжэ хэлэнэ.

Машинистын туһалагша Василий Суханов шүрдэгэрхэн бэетэйшье һаа, шүрбэһэлиг шанга гараараа реверсэеэ шадамарханаар барижа харгын үгсүүр, уруудамтай паровозойнгоо хүсые тааруулан табина. Топкын үүдэнэй нээгдэхэдээр булталзан байһан шад улаан дүлэн халуу сорьёно. Кочегар Анатолий Писарьков механическа аргаар нүүрһэ хэрэгтэй зэргээрнь хаяна.

Станциһаа гараһаар хоёр час болоод байхада, хүндэ ашаатай состав шэрэһэн энэ паровоз Заиграйн тужа тайгын дундуур шуумайна. Үшөө часһаа дээшэ саг соо ябахадаа поезд Горхоной станци хүрэжэ ерэбэ. Эндэ заатагүй зогсохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, Хэжын дабаа дабажа, Петровско завод хүрэхын тулада үшөө нэгэ паровозоор хойноһоо түлхюулхэ хэрэгтэй ха юм.

...Хүлеэжэ байһан паровоз шамдууханаар ерэжэ, составай хойноһоо зогсоно. Техническэ шалгалта хэгшэд яаралтайгаар ябажа, ута эшэтэй алхануудаараа вагонуудай мөөрнүүдые тоншон шалгана. Энэ үедэ бригадын гэшүүд миин байнагүй. Паровозойнгоо бүхы юумыень шалгана.

—Леонид Андреевич, бараг ябажа ерэбэ хабди?—гэжэ кочегар Анатолий Писарьков хүдэр гараараа нюурайнгаа хүлһые аршан байжа, хүхюунээр асууба.

—Ши сагһаа урид бү баярла. Шэрэжэ ябаһан хоёр мянга гаран тонно ашаагаа Хэжын дабаанай саана гаргаһан хойно баярлаарайш,—гэжэ ахалагша машинистань шогтойхоноор харюусаадхиба. Паровозойнгоо мөөрые тоһодожо байһан Василий Суханов кочегараа урмашуулан, «Анатолий, шанга хүдэлөөш, ууралаймнай даралта заахан шье доошолногүй, составаа графигтань оруулхамнай лабтай болоо» гэбэ.

Эбтэй, эмхитэйгээр хүдэлмэрилдэг эдэ нүхэдэй иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтар замдаа мордохо захиралта үгтэбэ. Замайнь эгээл хүндэ, харюусалга ехэтэй участок үлөө. Гэбэшье, хахад час тухай үнгэрөөд байхада, хэдэн зуун метртэ һунаһан ута состав Хэжын дабаанай үгсэлүүр өөдэ хүбэн сагаан утаа уняар бааюулһаар шадал мэдэн табилуулжа гараба.

...Петровско завод станциин семафор ногоон галнуудаараа аяншадые угтаба. Состав ябадалаа аалидха аалидхаһаар, олон зэргэлээ рельснүүдэй нэгэндэ зогсоно. Угтажа байһан диспетчер эдэ гурбанай гарыень барижа,

—Гээгдэһэн составые графигтань оруулбат, һайн даа, нүхэд! Иимэ бригадые магтангүй яахаб,—гэжэ омогтой согтойгоор энеэбхилэн байгаа бэлэй.

Тус бригадынхид амарһанайнгаа һүүлдэ ашаатай ондоо состав абажа, гэдэргээ бусадаг юм. Нүхэр Дегтяревой хүтэлбэрилдэг бригада гансахан энэ рейсээ иимээр үнгэргөө бэшэ, харин Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ тэдэнэр саг үргэлжэ жэшээ харуулдаг болонхой.

***

1947 он. Түмэр замай училищада һуража байһан арбан долоотойхон Лёня хүбүүн хүсэтэ паровоз жолоодохо тухай хододоо һанажа ябадаг, түмэр замай ажахыгаар һонирходог бэлэй. Тэд, «зоригтой хүн зориһондоо хүрэхэ» гэжэ Леонид Андреевич хүсэл зоригоо бэелүүлжэ шадаа. 1954 он болотор тэрэ кочегараар, машинистын туһалагшаар хүдэлмэрилөө. Һүүлээрнь машинист болоо. Тэрэ үедэ ахалагша машинист байһан Анатолий Тимофеевич Григорпшин нүхэр Дегтяревто ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

—Анатолий Тимофеевич ахалагша машинистаар олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Тэрээнтэй сугтаа хүдэлмэрилхэдөө би олон юумэндэ һурааб, мүнөөшье элдэб бэрхэшээлтэй тохёолдоходоо энэ багшадаа ошожо, хөөрэлдэдэг, зүбшөөл абадагби. Машинистаар долоо һара хүдэлөөд байтараа Анатолий Тимофеевичын дэмжэлгээр ахалагша машинист болоо һэм,—гэжэ нүхэр Дегтярев хөөрэнэ.

Леонид Дегтярев Улан-Удэ станциин паровозно депогой ахалагша машинистнуудай дунда эгээл залуунь болоно. Тиигэбэшье, тэрэ ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр, комсомол ёһоор хандадаг. Даажа байһан бригадынь гурбан халаанда 9 хүн хүдэлмэрилдэг. Бригадынгаа хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан дээрэһээнь ашаа шэрэхэ даалгабаряа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ. Һаяхан болоһон түмэрзамшадай Бүхэсоюзна һайндэрые тус бригадынхид абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэн угтаа. Суудхэ соо дунда зэргээр паровозоо 387 километр гүйлгэхэ нормоёо 445 километр хүрэтэр дүүргэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо 50 шахуу тонно түлишэ арьбалһан, мүн паровоздоо техническэ харууһа һайнаар хэһэн, заһабарида орохо болзорыень һунааһан дээрэһээ тус бригада гансахан май, июнь һаранuудта хоёр мянга гаран түхэриг арьбалаа.

Иигэжэ Леонид Дегтяревой хүтэлбэрилдэг бригада Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролдосотой ажалаараа шалгаржа ябана.

Б. Дашиев.

Шанхайн эрдэм ухаанай, соёл болбоосоролой, промышленностиин болон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэдтэй Мао Цзэ-дун уулзаба

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 7-ной үдэшэлэн КНР-эй түрүүлэгшэ Мао-Цзэ-дун Хитад-Совет хани барисаанай Шанхайдахи ордон соо Шанхайн эрдэм ухаанай, соёл гэгээрэлэй, литературын, искусствын, промышленностиин болон худалдаа наймаанай 36 түлөөлэгшэдтэй уулзажа, 2 час шахуу тэдээнтэй сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ зохидоор хөөрэлдэбэ. КПК-гэй Шанхайн городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Кэ Цин-ши, горкомой секретарьнууд Чэнь Пи-сянь, Цао Ди-цю, Вэй Вань-бо, Ма Тянь-шуй гэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ байгаа.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун болон тэндэ байһан бүхы хүнүүд Шаосинска оперо шагнаба.

Будапештын партийна эдэбхитэдэй суглаан

Будапештдэ һаяхан партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол тэрээн дээрэ нэгэн дуугаар һайшаагдаа. Партиин гэшүүд нягтаар нэгэдэнхэй байхадаал амжалта туйладаг гээшэ. Тиимэһээнь энэ нэгэдэлые бэхижүүлхэ тон шухала байһыень тогтоол сооһоо харагдана гэжэ эдэбхитэдэй шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ. Гадна, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй Тогтоол хадаа XX съездын хараалһан замаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин эрид шууд дабшажа ябаһан тухайнь тон элеэр гэршэлнэ.

Партиин нэгэдэлые, XX съездын политикые аршалан хамгаалха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гэй харуулһан эрэлхэг зориг, Центральна Комитедые тойрон Советскэ Союзай бүхы коммунистнуудай нягтаар жагсаһан ушар, партида харша бүлэгые тэдэнэй нэгэн дуугаар буруушааһан ушар манай бүхы партида ехэ һургаал боложо үгэхэ байна.

Германиин либерально-демократическа партиин VII съезд

БЕРЛИН, июлиин 8. (ТАСС). Германиин либерально-демократическа партиин VII съезд Веймарта боложо дүүрэбэ. Партиин түрүүлэгшэ Г. Лохын тоосоото элидхэлые съездын делегадууд зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаа. Эб найрамдалай хүсэнүүд улам урган бэхижэжэ байна гэжэ, империалистическэ добтологшодые социализмын лагерь илаха шадалтай гэжэ съездын делегадуудай нэгэн дуугаар абаһан шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ.

Германиие нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлэй түшэг тулгуури — Германска Демократическа Республикые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тус парти бүхы ажал хүдэлмэреэ зорюулна гэжэ съездын шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Эбэй ёһоор, демократическа үндэһөөр Германиие нэгэдүүлхын түлөө энэ парти тэмсэхэдээ, Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин болон ГДР-эй правительствын дурадхалнуудые нэгэн дуугаар дэмжэнэ гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Америкын авиабазые үргэдхэхэ гэһэн түсэбтэ эсэргүүсэн японууд тэмсэнэ

ТОКИО, июлиин 8. (ТАСС). Тацикавада Америкын Япондохи эгээл ехэ агаарай-сэрэгэй база бии юм. Америкын энэ базые үргэдхэхэ гэһэн түсэбые буруушаан, Японой бүхы нютагуудһаа суглараһан ажалшад, мүн энэ городой зон июлиин 8-да тус базын хажууда демонстраци хээ. Олон зоной суглархада айжа һүрдэһэн Японой правительство авиабазын шадар 1600 полициинхидые эльгээһэн байна. Гэбэшье, мянга гаран демонстрантнууд аэродром руу нэбтэрэн орожо, самолёдуудай ниидэдэг талмайн захадань үндэр хулһануудые зоожо, япон тугуудые оройдонь хиидхүүлбэ. Тиигэжэ Америкын засагаархид 6 часай туршада энэ базадаа самолёдуудые буулгахашье, мүн эндэһээ ниидүүлхэшье аргагүй байгаа.

Ядерна буу зэбсэгэй туршалга хоригдохо ёһотой гэһэн эрилтэ США-гэй олониитэ табина

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 8. (ТАСС). США-гэй 83 эрдэмтэ, багшанар болон бусад элитэ ажал-ябуулагшад сугларжа, президент Эйзенхауэртэ телеграмма эльгээгээ. Энэ телеграмма соогоо ядерна буу зэбсэгэй туршалгые хорюулха тухай хэлсээ хэхыень тэдэнэр президентые уряалба.

«Демократическа ябуулгануудай тала баримталагшад — американецууд» гэжэ организациин түрүүлэгшэ Роберт Натан, автомобильна болон авиационно промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Уолтер Рейтер, фермернүүдэй национальна профсоюзай түрүүлэгшэ Джеймс Паттон, Америкын эрдэмтэдэй федерациин түрүүлэгшэ Поль Доти, Аргоннско лабораториин ахалагша хүдэлмэрилэгшэ физик Дэвид Инглис болон бусад энэ телеграммада гараа табиһан байна.

Хорото һүйдхэгшэд хатуу харюу абаа

ПАРИЖ, июлиин 8. (ТАСС). Руан городто байдаг компартиин байшанда хэдэн фашистска зольбонууд июлиин 7-ной һүни добтолго хэхые һэдэбэ гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Гэбэшье, коммунистнууд тэдээндэ харюу үгэжэ шадаа.

Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэхэдээ, хүсэеэ нэгэдүүлхыень бүхы республиканецуудые городой партийна организаци уряалба.

Венгриин хүн зоной тоо

БУДАПЕШТ, июлиин 8. (ТАСС). Центральна статистическэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор Венгриин хүн зоной тоо 9 миллион 809 мянга болобо гэжэ Венгриин телеграфна агентство мэдээсэнэ.

Америкын полициинхид зоргооро аашална

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын университедүүдэй нэгэндэнь органическа хими шудалһан хитад студент Цзэн Гуан-чжи гэгшэ июлиин 6-да Гуанчжоу ерээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй март һарада эхэһээ бэшэг абаа һэм гэжэ Цзэн Гуан-чжи корреспондентнүүдтэ хөөрэбэ. Женевэдэ байдаг Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэ Ван Бин-нань гэгшэдэ хандажа, Хитадтаа бусажа ерэхыень хүбүүндэм туһалыт гэжэ гуйгааб гэжэ тэрэ бэшэг соонь эхэнь бэшэһэн байба.

Һара үнгэрөөд байхада, һуража байһан университедтэмни хоёр полициинхид ерээд, гартамни түмэр углажа, Индиана штадай үбэштэй хүнүүдэй больницада оруулһан байгаа. Засагаархидай заабаряар шамайе тушаабабди гэжэ полициинхид Цзэн Гуан-чжидэ хэлэбэ. Һүүлээрнь намайе больницын ганса хүнэй байдаг камерта һуулгажа, хүнтэй уулзахыемни, бэшэг бэшэхыемни хориһон байгаа.

14 һарын туршада больницада байгаад, Цзэн Гуан-чжи Хитад эльгээгдэбэ. Тиихэдэ яахадань больницада хааһан тухайгаа Америкын засагаархид юуншье гэжэ тайлбарилаагүй. Больницада һуулгахынь урда тээ тэрэ хүбүүнэй бэе тон элүүр байһан юм. Университедэй врачууд тушаагдахынь урда үдэр тэрэниие үзөөд, элүүрши гэжэ хэлэһэн байгаа. Гартань углагдаһан түмэрэй сараануудые Цзэн Гуан-чжи корреспондентнүүдтэ харуулаа.

Жамьян Балданжабон

Жаргалай харгы

РАССКАЗ

Тарбагатайн МТС-тэ Жаргал Бадмаев шофер боложо ороһоор гниимэшье үни болоогүй. Зүгөөр Жаргалые, юрэдөө, таниха мэдэхэгүй хүн гэжэ эндэ байхагүй аабза. БД—23—27» гэжэ номертой бензовозые харамсаараа, «хүхюу шофернай табилуулжа ябана» гэлсэдэг һэн. Нээрээшье, Жаргал Бадмаевай уруу дуруу ябахынь оройлоо харахагүйт. Боро кепкэ һарюу үмдэнхэй, хошон үгэнүүдые ходо хэлэжэ ябадаг, хорёод наһанай хүбүүе «хүхюу шофер» гэжэ зүб нэрэлээ гээшэ ааб даа. Үглөөнэй улаан наранаар урилдан, бензовозоороо Талын Булагай станци хүрэтэр ошожо, үдэшэлэн бусажа ерэдэг байба. Харгынь ямар тойруу гээшэб! Аяар тэрэ Шулуутайн эхээр зүүн тээшээ годирхо харгадаг ха юм. Хэрбээ сэхэ харгытай һаань, үдэртөө хоёр дахин ябаха байгаа.

Мүнөөшье Жаргал Бадмаев бензовозойнгоо рульда һуужа, Талын Булаг зорижо гараба. Үглөөнэй наран хадын оройдо гараад, кабинын шэлдэ хурса туяагаа адхажа, Жаргалай нюдэ һарганa. Жаргал хашарһан залхууриһан юумэдэл, нюдөө уйтаруулан, хамараа мушхаг-мушхаг гүүлэнэ. Харгы замай хэды ялхитайшье һаань, машинань нэгэшье һаатангүй хүтэл дабажа гарана. Тэрэнэй урда шуумайлдажа ябаһан хоёр бензовоз халта харагдаад, Бэлшэрэй үбэрөөр далда оробошье һаань, тоһонинь гээгэтэн һуунагтаһаар зандаа үлэнэ.

Жаргал кабинынгаа хажуугай шэл буулгажа, урагшаа сэб сэхэ хараад, машинынгаа туршэгэнөөн соогуур гүнгэнэн дуулана:

Унагша морнёо хайрлангүй,
Үулыел дабажа ерэбэлби;
Унтаха үргэнөө хайралангүй,
Ушарһан шамдаа ерэбэлби.

Хэды ингэжэ дуулаашье һаань, Жаргал Бадмаевай дурлаһан басаганиинь тэрээндэ хүртэшэгүй, харгы замһаа холо газарта байгаа бшуу.

...Гэнтэ Жаргал машинаа аалидхан, һанаата болонгёор зүүн урагшаа харана. Тэдэ тэрээн уруунь ошоһон зүргэ харгышье үгы янзатай.

**

Табан тамгын шэрэм тогооной оёорто, уһа бусалгажа байһандал, халуу шатажа, хадын бооринoo гараһан булагай үнаншье, ишшэ тиишээ годи-бэди гэһээр, газар уруугаа шэнгэшэнэ хэбэртэй. Энэ багта хүн зоншье, адуу малшье харагданагүй, зүгөөр, нэгэ томо машина, дурбэн хүлөө шүдэрлүүлһэн моринхол, булагай эхиндэ түгэшэһөөр үни болоо. Шоферынь хүлһэ һалһан болошоһон юумэ машинаа нэонтоо. Мөөрэнүүдынь тэрэ хүхүулинээ мултаркаһаа байха, улам бүри доошоол ороно: машинань гэдэһэндэ тулаcа шабарта шэнгэшөө бшуу.

Тэрэ шоферой зол хуби боложо, ямар нэгэн хүн дайралдаха юм бэшэ. Харин гуринха элээ шубуул сэнхир огторгойгоор далинуудаа нэбшилгэн элинэ. Тэдэнһээ юу эрижэ абахабши?

Тэрэнэй хүлһэтэнги, шабар шабха болоһон нюур шарайдань, ялалзаһан хурса харасадань, наранда харалашаһан хүдэр шинэр барсанунтань юушье һаань илан гараха хүсэл зоригой бии байһанине хара харaһаар лэ таахаар һэн.

Тэрэ машинынгаа хойнонь гаража харад гээд, толгойгоо халта маажаад, хада өөдэ гүйжэ гарана, тэндэһээ шулуу хобхолжо ороно.

Бай байһаар, зунай ута үдэршье барагдаха болобо. Зүгөөр нөөхи машинань тэрэл һууридаа, залуу шофершье машинатаяа носолдоһоор.

**

Мантан сагаан цистернэнүүдтэй хашаагай үүдээр хоёр бензовоз удаа дараа һубарилдаһаар, далда ороно.

— Жаргалтнай хаанаб?

— Жаргалаа алдажархёобди. Эндэһээ гараад ябахадаа, хойномнай ябаа һэн.., — гэжэ шофернууд харюусана.

Энэ мэдээ, тиимэшье үни болонгүй, МТС-эй директортэ дуулдажа, «машинань эбдэршөө гээшэ гү» гэхэ мэтын хөөрэлдөөн болоно.

Һүни үнгэржэ, дахин үдэр болобо. Һүниндөө хура бороо оронхой, харгы замууд, хада ууланууд шабар шабха болонхой байба. Жаргал Бадмаев үгы задаа байба.

Директор «ГАЗ-69»-дэ һуужа, машинануудай ябадаг харгыгаар харааашалжа ябаһаар, зүүн тээшээ һүлжэн ошоһон машинын мүр олохо, тэрэнээ хай хайһаар, Бугатын хүндыдэ Жаргал Бадмаевые олоо һэн. Директор, тэрэниие зэмэлэн, «харюусалга» ба «ажал хүдэлмэридэ ушарууланhан һаад» тухайнь шанга шангаар хэлэһэнэй һүүлээр, трактор эльгээжэ, бензовозыень шабарһаа гаргуулаа һэн. Тэрэ зуура Жаргал Бадмаевта хатуу хэмжээ абаһан захиралта МТС-эй конторын үүдэндэ хадаатай байдаг болобо.

— Нүхэр, эгээ юундэ тэрэ шабарта ошожо ороо хүмши? Шамһаа байха шандаган малгайтай хүнүүд ядалсаһан юмэл,—гэжэ хүнүүд хэлэдэг байба.

Жаргал мэхэтэйгээр энеэбхилэн, арга хургаа бэдэржэ, энэ тэрэ юумэ шашадаг һэн. Зүгөөр досоогоо хадагалжа ябаһан һанал бодолыень уудалжа гаргаханиь бэрхэтэй байһан юм.

Наран, бороо, һалхин гурбантай үдэр бүри носолдо носолдоһоор, нөөхи захиралтын шэрүүн үгэнүүдшье танигдахаа болишобо.

Жаргал Бадмаевшье Талын Булаг Тарбагатай хоёрой хоорондо хоёр зуу гаран километр үдэр бүри гүйлгэдэг зандаа байба. Зүгөөр, амаралтынгаа үдэр бүри үгы болошодог байгаа. Тэрэнэй хаанашье ошоһые, юушье хэһые хэншье мэдэдэггүй һэн гэхэ юм гү, али, магад, нэгэл хүн—Жаргалай унаган нүхэр Ильин Максим гэжэ тракторист хүбүүн—мэдэдэг һаа мэдэһэн байха. Тэрэшье баһал мэдээшэгүй болодог байба.

**

Дарзагар сагаан хюруу унажа, бүхы юумые мүнгэн үлгүүрээр холбодог болобо. Тиимэ харгыгаар ябадаг болоходо аятай зохид ха юм. Нэгэшье тооһон бурьянагүй.

Тарбагатайн МТС-эй шофернууд, нөөхил холын хоёр зуу гаран километртээ алхи алхиһаар, үдэ багта Талын Булаг хүрэжэ ерэбэ.

— Нөөхи Жаргалнай баһа яаhан бэ? — гэжэ нэгэ наһажаал шофер наада баринггаар һөөргөө харан мэдэ гэбэ.

— Үгыл ха. Баһа...

Тэдэнэр Бадмаевые удаан хүлеэжэшье байнгүй, бензобазын үүдэндэ туласа ерэжэ, бензин абаха гэһэн документээ тэмдэглүүлхэ конторо соо оробо. Тэндэ, диспетчерэй урдахи дэбтэр дээрэ, «Жаргал Бадмаев» гэжэ үни тэмдэглэгдэһэн байба.

— Үгы, энэ Бадмаев хаанаhаа эндэ байба гээшэб?

— Үни абаад ошоо һэн. Үшөө мүнөө үдэртөө хоёрдохёо ерэхэ айсаа,—гэжэ диспетчер үбгэн энеэбхилэн байжа, кармаанаа һуулиба.— Таанадта нэгэ тэмдэг үгөө һэн. Тэрэм хаана ороошо гээшэб?

Гайхаһан хоёр шофернууд, нюур нюураа харалсан, диспетчерые хаража удаан зогсобо. Зүгөөр диспетчерэй карман соорхой байгаа гү, али яагааб, юрэдөө, хаанаһаашье олдобогүй.

Гэбэшье, хоёр шофернууд бензинээ абаад, хүхюу шоферынай далитай болоо гээшэ гү гэжэ шоглон энеэлдэнхэр, нөөхил харгыгаараа абахаяа байтарынь, диспетчер үбгэн тэдэндэ гүйдэлөөрөө уухиргаһаар ерэбэ:

— Энэ. Арай гэжэ олоболби.

«Нүхэд, минии машинын мүрөөр ошооройтя: хүүргын саанаһаа урагшаа годирхот. Жаргал»

Ингэжэ бэшэһэн тэмдэг тэдэнэй гарта оробо.

— Юушье ойлгоногүйб.

Хүүргын саана Жаргал Бадмаевай машинын мүрнүүд, нээрээл, тунга газараар аржыһаар ябашаһан байба. Зүгөөр тэдэ хоёр энэ мүр дахажа ошохоо айгаа һэн ха: баһал нөөхи шабартаа абаашажа шиихаа һаань, манай түлөө Жаргал харюусаха бэшэ, өөһэдөө харюусаха болохобди гэжэ харыень бодоһон байгаа.

Тиин, хуушан харгыгаараа хоюулаа дунгинүүлэшэбэ.

**

Үдэшын боро харааналаар нөөхи хоёр бензовоз МТС-тээ хүрэжэ ерэнэ. Мүн уданшьегүй Жаргал Бадмаев тэдэнэйнгээ хойноһоо хүсэбэ. Тэдэнэй урдаһаа уггажа гараһан бензовоздые даагша ехэ эхээр энеэхэ юм:

— Зай, нүхэд, Жаргалайнгаа хоёр рейс хэтэр, таанад хаана ябаа гээшэбта?

Тэдэнэр хэлэхэ үгөө хүсэд олоошьегүй һаа, миин байхагүй гэһэндэл, дуугаралдаба:

— Самолёт бэшэ, машинаар ябаналди.

— Жаргалай машинань самолёт гээшэ гү?

Үглөөдэрынь Жаргал Бадмаевай хойноһоо бүхы бензовозууд Талын Булаг зорижо ошобо. Үсэгэлдэртөө Жаргалай урагша хойшоо гүйлгэһэн мүрнүүдһөө бэшэ ондоо ямаршье сараагүй һаа, тээсэгэн хүхюу шоферой хүлһөө гоожуулагша бамбалзуур дээгүүр шэнэ харгы заһагдаһан, зарим газарта хүүргэ бүтэшэнэн байба.

— Энээгүүр хэн харгы заһааб?—гэжэ Жаргалһаа асуухада, миһэд гээд:

— Хари ингэжэ харгы заһагдашаһан байгаал даа,—гэжэ томоотойгоор харюусаһан юм.

Тиин, энэ үдэртөө тэдэнэр хоёр—хоёр рейс хэжэ һэн. Зүгөөр лэ энэ харгын түүхэ үшөө нюуса зандаа үлэбэ.

**

Тарбагатайн МТС дээрэ хүхюутэй шууяатай: буржагар шара үһэтэй тракторист хүбүүн, Михаил Ильич баяан дээрэ хүхюу вальсын хүгжэм наадаһаар, шэнэхэн гэрнүүдые хэрытэр табижархиһан үйлсөөр алхална. Хажуугаарнь үхибүүд, залуу хүбүүд...

Баяанай хүгжэм доро огторгойгоор зэдэ татаһан галуунууд ганганалдаһаар, урагшаа хушууран харагдахаа болино.

Энэ хадаа амаралтын урда тээхи субботын үдэшэлэн байгаа юм.

Үдэшэлэн Жаргал Бадмаев үе наһанайнгаа хани нүхэр болохо Мэдэгмаа гэжэ хүри улаан шарайтай хүдэр хурса басагые гэртээ асарһан, үетэн нүхэдынь олоороо сугларанхай, түрэ найр боложо, хүүен байба. Столой саагуур МТС-эй директор, баянист Ильин ба бусад жэрылдэшэнхэй. Урдуурнь одоол столой хотолзотор табижархиһан хүндэ ямбын эдеэ хоолнуудай забһараар сагаан мүнгэн толгойтой шампанскын шэлнүүд ёсхойлдоно.

Хүхюун дуун, хошон зугаа хөөрөөнэй дундуур Михаил Ильин Жаргал тээшэ үрөөһэн нюдөө аниб аниб эмнин:

— Нөөхи нюусаяа далдалжа байжа арган һаһа,— гэнэ.

Жаргал шад улаан болошоод, абяа гарабагүй.

— Юун бэ? Хэлыш!— гэлдэжэ, түрын зон бултаараа Михаил тээшэ харанад.

— Талын Булаг МТС хоёрой хоорондо үдэрэй хоёр рейс хэдэг болоо бээбди, зуурын зам харгы заһагдашоо бээз? Энэ Жаргал Бадмаевай ажал, энэ манай Жаргалай нэһэн харгы. Иимэ хэрэгтэ Жаргалые зоригжуулһан хүн энэ байна,—гэжэ Михаил Мэдэгмаа тээшэ харaадхина.

Мэдэгмаа урууга харашана.

Гэнтэ хөөрдэм шанга баярай үгэнүүд орьёлбо.

Ута столой саана голлон һууһан директор бодон харайжа, алтарма оошоор бусалһан шампанскаар билтаржа байһан хундагаа үргэбэ:

— Жаргалай харгын түлөө, зол жаргалай, инаг дуранай ехэ харгын түлөө!

Булта дурьешэнэ.

Чимит Цыдендамбаев

Зунай үдэр, худөөдэ...

(Хухюу шүлэгүүд)

1. ЭМНИГ ҮРӨӨ

Хүнэй гараар хүзүүндээ
Хүргэхэһөө байтагай,
Урихан уралта унаганда
Унхидуулаагүй адуунай
Булгяашье һаань адуушад
Бугуулида одоолшье оруулба.

Эгээл түрүүшынхээ эмнигнай
Эмээл нюргандаа тохуулба.

Дээрэнь унаһан эзэнээ
Дэнхэр дэнхэр булгиба.
Ара тээшээшье сухариба,
Алад урагшаашье харайба.

Хажуудань нэгэл зээрдэ гүүн,
Харад гээд лэ эдеэлнэ.

Хара муутайгаар эмнигынь
Халба һүрөөд тооһорно.
Тоггохо гэнтэ ээшээ
Толгой дээгүүрээ унагааба.

Булгидаг үреэе адуушад
Бугуулида дахин барижа,
Улам шангаар эмээлэйнгээ
Уламуудынь татабад.
Дан орёо эмнигэй
Дахяад аашалхаар забдахада,
Ойронь байгша зээрдэ гүүн
Ойгоо гутажа хэлэбэ ха,
Ойлгуулхажа инсагаалба ха:

—Булагай уһа ууажархёод,
Булар газарта бэлшэжэрхёод,
Тэнэгхэн унаган ябадаг
Тэрээхэн сагшни дүүрэшоо.

Адуун болоһон үреэнүүд
Ажал хэхэ ёһотой юм.
Шинии эдихэ хоолые
Шэрэхэ уялга бидэндэ үгы.

Шал тэнэгүүд маанадай
Шамдал адлинууд ябахадамнай,
Эрхы хурга шэрүүнтэй

Эрэшүүл анханда жолоодоо һэн.
Хүлэг нэрээ нэрлүүлжэ
Хүнэй нүхэрынь болохол һаа —
Һэбэһээ таһаранһгүй ээнэйнгээ
Һанаһан тээшэнь жороолыш!

2. ЗАЛУУ ПОВАР

Хүйтэн уһатай худагһаа
Хүнэгэй билтарса удхажа,
Хамтын эдеэнэй тогоондо
Харгы гараса зөөхэдэ,
Халуунда ангаһан басагадай
Хажуудашни ерэхэдэнь,
Уһа уухая эрихэдэнь
Удхатайханаар эмнихэдэ,—
Ажал гээшэ гү,
Дурлал гү?
Тоһотойхон шүлээ
Тогоо дүүрэн бэлдэнхэй,
Ама уралаа долёомо
Амтатай котлет шаранхай,
Табаг халбагаяа угаажа,
Таба дахин зайлажархёод,
Тэргын нэрюун һуудэртэ
Тэршэлжэ хэбтэхэдэ —
Ажал гээшэ гү,
Курорт гү?
Уржын саада үдэр кашаяа
Ураагаашаяа һанахада,
Хамгай зүгһөө шог зугаа,
Хараал зэмэ дуулахада,
Ганса мүнөөл эндүүржэ,
Гашуун гэдэг һонгиноёо,
Халуун сайдаа хэжэрхёол
Халаглахажа һуухада,
Энэдэн гээшэ гү,
Ханаадан гү?

3. ЯМПИЛ ҮБГЭН

Ядагархан эбэртэй
Ямааханаа шархаалган,
Ямпил үбгэн ябана,
Ябуул дундаа ярина:
— Яаһан яндан ямаамши,
Яба гэнэб, ябыши!
Хүтэлһэн тээшэ гүйхэгүй
Хүдхэл амитан байнаш даа!
Амар голыешни булгалжа,
Алажархиhайб шамайе!
Ямпил үбгэн ямаагаа
Ядажа ябажа абаашаад,
Атар ногоотой газарта
Алдуурхагүйгөөр уяжархёод,
Газаһаа хүрзээ абажа,
Газараа уhалхаяа ошоно ха.
Уһанинь баһал «зоргёолжо»
Ульгамаар ябажа үгэнэгүй,
Ямпил үбгэн уурлажа
Яашагүйгөөр занана:
— Уймар тэнэг үһамши,
Урдыш гэнэб, урдыш!
Хүтэлһэн тээшэ ошохогүй
Хүдхэл горхон байнаш даа!
Амар голыешни булгалжа
Алажархиһайб шамайе!

Ханинарай уулзалга

Залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадалсахаяа олон ороннудай залуушуул манай түб хото Москва эдэ үдэрнүүдтэ зорижо ябана.

Июлиин 9-дэ Улан-Удын станциин вокзал һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй байба.

Зунай һэрюухэн һалхин ССР Союзай 15 союзна республиканудай гүрэнэй тугуудые намилзуулна. Хаа. хаанагүй ород, хитад, монгол, англиин, франц хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн лозунг, плакадууд харагдана.

«Фестивальда оролцогшидад халуун баярые хүргэе!», «Даян дэлхэйн энх тайвны толоо» гэһэн Монгол хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн үгэнүүдые уншанабди.

Вокзалай перрон дээрэ хүн зон олон сугларанхай, ехэнхинь залуушуул. Тэдэнэр залуушуулай Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадалсахаяа Москва ошожо ябаһан Агуухэ Хитадай Арадай Республикын, Монголой Арадай Республикын түрүүшын булэг залуушуулые угтахаяа ерэнхэй.

Эндэ тэндэ залуушуул булэг булэг болоно, энеэдэ зугаа, хүхюу хөөрэлдөөн дуулдана. Баглаа сэсэгүүдые барихан хүбүүд басагад олоороо харагдана.

18 час 40 минута... «Наушки—Иркутск» гэһэн пассажирска поезд перроной хажууда ерэжэ зогсоно. Вагоноор монгол залуушуулай түлөөлэгшэд, хүдэр солбон бэетэй спортсменууд гаража ерэнэ. Угтагшад хани нүхэдтөө халуун баярые хүргэнэ, баглаа сэсэгүүдые барюулна, мэндэшэлэлсэнэ.

Баяртай энеэдэн, хөөрэлдөөн монгол ород хэлэн дээрэ дуулдана. «Хани барисаан», «Эб найрамдал» гэһэн үгэнүүд хаа хаанагүй сонсохоно.

Уданшьегүй, 40 минута үнгэрөөд байхада «Пекин—Москва» гэһэн поезд ерэбэ. Энэ поездоор хитадай залуушуулай түлөөлэгшэд Москва ошожо ябаа юм. Поездын зогсохотой сасуу хитадай хани нүхэдэй ябаһан вагонуудай хажууда Улан-Удын залуушуулай хэдэн зуун түлөөлэгшэд сугларба.

Хитадай Арадай Республикын залуушуул һубарилдаһаар вагоноор байха. Хүндэтэ айлшадта баглаа сэсэгүүд барюулагдана, айлшад, угтагшад фестивальна значогуудаар андалдана. Делегациие толгойлогшо, Ма Ден-син нэгэжэ хөөрэнэ: «Мүнөө манай делегацида залуушуулай Бүхэдэлхэйн наадануудта хабаадалсаха баскетболистнууд ябана. Фестивальны эхилтэр ниһээд бэлдэхэ байнабди. Харгы замдаа Советскэ Союзай хэды олон городоор гараабди, хаанашье манине хани ёһоор, халуун баяртайгаар угтан үдэшэнэ».

Хэдыхэн минутаһаа — «Уужам үргэн лэ түрэл эхэ оромни уһан голоор, ой модоор элбэг лэ» — гэһэн дуунай абяан станци дээгүүр шангадан нэбшэнэ. Мэнай хүндэтэ айлшад энэ дуун түрэлхи хэлэн дээрэ дуулана гээшэ.

«Москва—Пекин», «Комсомолэ. залуушуулай» дуунуудые айлшадай суглараашадай нэрээнэ альга ташалга доро ород хэлэн дээрэ дуулана.

Поездын ябаха саг дүтэлнэ. Паровозой гудок сонсохоно. Угтагшад айлшадаа хүндэтэйгөөр үдэшэнэ, харгы замдаа һайн ябахыень хүсэнэ.

Семолёдоор буртаг үбһэн усадхагдана

Улан-Удын аэропортһоо ерэһэн летчик Д. Тобулинай жолоододог самолёт Түнхэнэй колхозуудай полинууд дээгүүр үдэр бүри ниидэдэг байна. Энэ хадаа агаарһаа хоро сасажа, талха тарянай ургасые буртаг үбһэнһөө сэбэрлэжэ байна гээшэ.

ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 270 гектар, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 230 гектар, «Путь Ленина» колхоздо 240 гектар тарялаан сэбэрлэгдээ.

Самолёдой экипаж летчик Тобулин, техник Васильев, инженер Зеленков гэгшэд даалгагдаһан ажалдаа анхааралтайгаар хандажа, үдэрэйнгөө даабарииe 140—160 процент дүүргэнэ.

Б. Бирбаев.

Хүндэтэ хэрэг

Арад зоной элүүр сахилгые, эмнэлгэ-һэргылэлгын, санитарна эмхи зургаануудай ажалые һайжаруулха, эрдэм ухаанай түйлалтануудые эмнэлгэдэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье зорилго Советскэ Союзай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай. Тиимэһээ тэдэнэр хүнүүдые түргөөр эмнэхын, наһыень утадхахын тула шэнэ шэнэ аргануудые ажалдаа хэрэглэнэ. Эрдэм ухаанай түйлалтануудай нэгэн болохо шуһаар тарилга манай орондо үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө үеын хирургидэ зүрхэндэ, уушханда, хотодо, мүн бусадшье органуудта орёо операцинууд хэгдэдэг болонхой. Шуһаар тарилга хэрэглэнгүйгөөр эдэ операцинуудые хэжэ болохогүй юм. Шархатажа, шуһаяа ехээр гээһэн хүндэ дары шуһа тарижа, аминь абардаг гээшэ. Заримдаа энээнһээ ондоогоор аргалхын аргагүй байдаг юм.

Донорнуудай шуһаар иимэ тарилга хэгдэдэг. Донор гээшэ шуһанайнгаа зарим хубиие эмнэлгын хэрэгтэ һайн дураараа үгэдэг хүн юм. Тиимэ тула донор манай орондо тон хүндэтэй.

18-һаа дээшэ наһатай элүүр бэетэй хүн донор боложо шадаха байна. Донор болохоёо хүсэһэн, мүн донор байгаад шуһаяа үгэхэеэ байһан хүнүүдэй бэень наринаар шалгагдадаг юм. Элүүр, һайн шуһатай хүн шуһаяа үгэхэдөө ядадаггүй. Шуһанайнгаа бишыхан хубиин абтахада донорой бэе һуларадаггүй. Энэ юун дээрэһээ болонob гэхэдэ, донор болохо хүнүүд манай орондо зүбөөр тодорхойлогдодог, бэеынь элүүр хододоо хинагдажа байдаг юм.

Манай ороной олон мянган хүнүүд донорой шуһаар тарюулһанай ашаар эдэгэһэн байна. Тэдэнэр донорнуудта үнэн сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэдэг.

Донорнуудай аша габьяае манай правительство үндэрөөр сэгнэжэ, «СССР-эй хүндэтэ донор» гэһэн значок бии болгонхой. Энэ значогоор Улаан хэрээһэнэй, Улаан хадхад һарын общетсвын Союзай гүйсэдком хэдэн мянган хүнүүдые шагнаһан байна. Улан-Удын 174 хүн иимэ значогуудаар шагнагданхай.

Тусхай тоотолой ёһоор премиин, эмхи зургаан болон һургуулинууд хэрэгтэй сагтань донорнуудые ажалһаань табиха, мүн түлбэринь дунда зэргээр үгэжэ байхаар зэргэтэй. Шуһаяа үгэһэнэйнь удаа донорто нэгэ үдэрэй амаралта үгтэдэг, мүн жэл соо хэрэглэгдэхэ гэжэ үдэрнүүдынь суглуулагдажа амаралтадань нэмэжэ үгтэдэг юм. Амаралтын гэртэ, курортдо ошохо путёвко донор түрүүшын ээлжээндэ абаха эрхэтэй. Мүн шуһаяа үгэһэн бүрөө һайнаар эдеэлхын тулада донорто мүнгэн туһаламжа үгтэдэг.

Донор болохо гэдэшэ советскэ гражданин бүхэнэй хүндэтэй уялга мүн. Элүүр хүн шуһаяа нүхэртөө үгэжэ, ами наһыень абархадаа арад зондоо, Эхэ орондоо үнэн сэдьхэлтэй дуратай байһанаа гэршэлнэ.

Шуһаар тарилгын үдэрһөө үдэртэ үргэдхэгдэжэ байхада донорой тэ үргэдхэгдэжэ байхада донорой болонон... Мүнөө үедэ донорнуудай үгэжэ байһан шуһан хэмжээн хэрэгцээн дээ хүртэнэгүй. Тиимэһээ донорнуудай тоо бүри олошоруулха тэрэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй бүхы зоной нангин уялга болоно.

С. Коварская, Улаан хэрээһэнэй республиканскэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Кукурузын хойноһоо харууһална

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид кукурузын ургасын хойноһоо харууһалга һайнаар эмхидхээ. Мүнөө 116 гектар ургасын газар элдүүрилэгдээ. Энэ хүдэлмэридэ Сухын МТС-эй тракторист Дарма Гармаев шалгарна. Нүхэр Гармаев үдэрэйнгөө даалгабарй ходоодо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Р. Гомбоин.

Москва выставкэдэ ошобо

Колхозойнгоо тоготоһонhоо хойшо Цырма Гармажаповна Цыбденова хонин ажалда хүдэлжэ байна. Тэрэ жэлһээ жэлдэ һайн амжалта туйлажа, аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хэдэн дахин хабаадалсаа һэн.

Гушаад жэл шахуу хонин ажал дээрэ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон энэ нүхэр олон залуушуулые мэргэжэлдээ һургаа. Энэ жэлдэ 100 эхэ хониноо 120 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлээ.

Дүй дүршэлтэй, үнинэй хонишон Цырма Цыбденовае Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени Москва хүдөө ажахын выставкэдэ экскурсантаар эльгээбэ.

Манай корр.

Гэр олоор барина

Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэл гэр олоор баригдана. Могой горхон гэжэ нютагта һаалишадай байха 2 квартиратай 3 гэр баригдажа дүүрээ. Мүн колхозниггуудай 7 гэр баригдаа. Дархашуул Н. Чагдуров, Л. Дундаев, Х. Балданов болон бусад үдэрэйнгөө даалгабари 150—160 процент дүүргэжэ, ажалдаа шалгарна.

С. Тапхаев.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00472. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3847.